

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ขอบเขตของการวิจัย

3.1.1 ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย คือ ศาสนาและผลกระทบจากการลดลงของพระภิกษุและสามเณรในจังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดวิกฤตทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนการแสวงหาแนวทางในการแก้ไขวิกฤตนั้น

3.1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ รวม 14 ตำบล สาเหตุเพราะเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนวัดและจำนวนพระภิกษุและสามเณรที่จำวัดมากที่สุด เนื่องจากเป็นเขตเมืองที่เป็นศูนย์รวมแหล่งการศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และมีความหลากหลายเชิงโครงสร้างทางสังคมท้องถิ่น โดยแบ่งประชากรที่จะทำการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ จากจำนวนวัดทั้งหมดในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ 127 วัด แบ่งเขตปกครองเป็นตำบล มีทั้งหมด 14 ตำบล มีเจ้าคณะตำบลเป็นผู้ปกครองใช้วิธีเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมจำนวน 180 รูป/คน ดังนี้

3.1.2.1 พระภิกษุ จำนวน 42 รูป

ก) ผู้บริหารคณะสงฆ์ จำนวน 11 รูป

เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 รูป รองเจ้าคณะจังหวัด จำนวน 1 รูป เจ้าคณะอำเภอเมือง จำนวน 1 รูป และเจ้าคณะตำบลในเขตอำเภอเมือง 14 ตำบล เลือกมา 8 ตำบล

ข) ผู้บริหารสถานศึกษาสงฆ์ จำนวน 9 รูป

ผู้บริหารสถานศึกษาสงฆ์ในเขตอำเภอเมืองทั้งหมด จากโรงเรียนพระปริยัติธรรม (แผนกสามัญ) จำนวน 7 โรงเรียน และมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 สถาบัน

ค) เจ้าอาวาสวัด (14 ตำบล เลือกมา 8 ตำบล สุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 1 รูป) จำนวน 16 รูป

ง) พระภิกษุลูกวัด (14 ตำบล เลือกมา 8 ตำบล สุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 1 รูป) จำนวน 16 รูป

3.1.2.2 สามเณร (14 ตำบล เลือกมา 8 ตำบล สุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 3 รูป) **จำนวน 48 รูป**

3.1.2.3 ประชาชน **จำนวน 80 คน**

ก) มัคทายก (14 ตำบล เลือกมา 8 ตำบล สุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 1 คน) **จำนวน 16 คน**

ข) ผู้ปกครอง (14 ตำบล เลือกมา 8 ตำบล สุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 2 คน) **จำนวน 32 คน**

ค) เยาวชนอายุ 8-20 ปี (14 ตำบล เลือกมา 8 ตำบล สุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 2 คน) **จำนวน 32 คน**

รวมทั้งสิ้น 180 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งอำเภอเมืองเชียงใหม่ 14 ตำบล เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เขตเทศบาลเมือง ประกอบด้วย ตำบลช้างเผือก ตำบลศรีภูมิ ตำบลพระสิงห์ ตำบลสุเทพ ตำบลหายยา ตำบลช้างม้อย ตำบลช้างคลาน

กลุ่มที่ 2 เขตรอบนอกเทศบาลเมือง ประกอบด้วย ตำบลหนองหอย ตำบลวัดเกต ตำบลป่าแดด ตำบลท่าศาลา ตำบลฟ้าฮ่าม ตำบลสันผีเสื้อ ตำบลแม่เหียะ

ขั้นที่ 2 สุ่มตำบลในแต่ละกลุ่มโดยใช้การสุ่มแบบง่าย (Sample random sampling) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้ ตำบลศรีภูมิ ตำบลพระสิงห์ ตำบลสุเทพ ตำบลหายยา

กลุ่มที่ 2 ได้ ตำบลฟ้าฮ่าม ตำบลหนองหอย ตำบลวัดเกต ตำบลป่าแดด

ขั้นที่ 3 แบ่งประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 พระภิกษุ ประกอบด้วย ผู้บริหารคณะสงฆ์ ผู้บริหารสถานศึกษาสงฆ์ เจ้าอาวาส พระภิกษุลูกวัด

กลุ่มที่ 2 สามเณร ประกอบด้วย สามเณรผู้ที่บรรพชาและจำพรรษาตั้งแต่ 1 พรรษาขึ้นไป

กลุ่มที่ 3 ประชาชน ประกอบด้วย มัคทายก ผู้ปกครอง และ เยาวชน อายุ 8-20 ปี

ขั้นที่ 4 สุ่มพระภิกษุที่ใช้ในการศึกษา 4 กลุ่ม โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Sample random sampling) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารคณะสงฆ์ ได้ เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 รูป รองเจ้าคณะจังหวัด จำนวน 1 รูป เจ้าคณะอำเภอเมือง จำนวน 1 รูป และเจ้าคณะตำบลได้จากการสุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 1 รูป จำนวน 8 รูป

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาสงฆ์ ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาสงฆ์ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ทั้งหมด จากโรงเรียนพระปริยัติธรรม (แผนกสามัญ) จำนวน 7 โรงเรียน และมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 สถาบัน

กลุ่มที่ 3 เจ้าอาวาส ได้ เจ้าอาวาสโดยสุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 1 รูป จำนวน 16 รูป

กลุ่มที่ 4 พระภิกษุลูกวัด ได้ พระภิกษุลูกวัด โดยสุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 1 รูป จำนวน 16 รูป

ขั้นที่ 5 สุ่มสามเณรที่ใช้ในการศึกษา โดยการใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Sample random sampling) ได้ สามเณรโดยสุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 3 รูป จำนวน 48 รูป

ขั้นที่ 6 สุ่มประชาชน ที่ใช้ในการศึกษา 3 กลุ่ม โดยการใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Sample random sampling) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มัคทายก ได้ มัคทายกโดยสุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 วัด ๆ ละ 1 คน จำนวน 16 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครอง ได้ ผู้ปกครอง โดยสุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 หมู่บ้าน(วัดที่ทำการศึกษา) ๆ ละ 2 คน จำนวน 32 คน

กลุ่มที่ 3 เยาวชน อายุ 8-20 ปี ได้ เยาวชน โดยสุ่มจากเขตเทศบาล 4 ตำบล และนอกเขตเทศบาล 4 ตำบล ๆ ละ 2 หมู่บ้าน(วัดที่ทำการศึกษา) ๆ ละ 2 คน จำนวน 32 คน

ตารางที่ 10 จำนวนของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ที่	ประเภท	จำนวน
1	บรรพชิต	100
2	ฆราวาส	80
รวม		180
3	พระภิกษุ	52
4	สามเณร	48
5	ประชาชนทั่วไป	80
รวม		180
6	ผู้บริหารคณะสงฆ์	11
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสงฆ์	9
8	เจ้าอาวาส	16
9	พระภิกษุลูกวัด	16
10	สามเณร	48
11	มัคทายก	16
12	ผู้ปกครอง	32
13	เยาวชน	32
รวม		180

3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาจากเอกสารและการศึกษาภาคสนาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การศึกษาวิจัยจากเอกสาร ศึกษาและวิเคราะห์ วิกฤตของพระพุทธศาสนาจากการลดลงของจำนวนพระภิกษุและสามเณรในจังหวัดเชียงใหม่ ทางด้านเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสาร บทความรวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 การศึกษาวิจัยภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ถึงวิกฤตของพระพุทธศาสนาจากการลดลงของพระภิกษุและสามเณรในจังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่างตามประเด็นที่ได้ตั้งไว้ในขอบเขตของการวิจัย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอด้วยวิธีพรรณนา

3.3 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

3.3.1 ศึกษาและวิเคราะห์วิกฤตของพระพุทธศาสนาจากเอกสาร แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสาร บทความรวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์

3.3.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในข้อ 3.1.2

3.3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ แสดงผลโดยการหาค่าความถี่แบบร้อยละ

3.3.5 อภิปรายผลที่ได้จากการศึกษาภาคเอกสารและการสัมภาษณ์

3.3.5 นำเสนอด้วยวิธีการพรรณนา